

Projekt nr 124

z dnia 5 grudnia 2024 r.
Sporządzony przez Agnieszka Kwidzińska
Zatwierdzony pod względem formalno - prawnym
przez

**UCHWAŁA
RADY MIASTA PUCK**

z dnia 19 grudnia 2024 r.

NR

**w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Mieście Puck na
lata 2025-2027.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r. poz. 1465, zm.), w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r., zm. poz. 177, 742 i 743, 8580).

**Rada Miasta Puck
uchwala co następuje**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny Miasta Puck na lata 2025-2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Puck.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie od dnia 1 stycznia 2025 roku.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE PUCK NA LATA 2025-2027

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	2
I. WPROWADZENIE.....	3
II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	5
III. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	6
IV. CHARAKTERYSTYKA MIASTA PUCK.....	7
V. ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W MIEŚCIE PUCK	8
POMOC SPOŁECZNA	8
PROBLEM UZALEŻNIEŃ WŚRÓD RODZIN	15
DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	15
PROBLEM PRZEMOCY WSRÓD RODZIN	18
VI. CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU.....	23
VII. ADRESACI PROGRAMU	28
VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	28
IX. EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU.....	28
X. BIBLIOGRAFIA.....	30
XI. SPIS WYKRESÓW I TABEL	31
SPIS WYKRESÓW	31
SPIS TABEL.....	31

WYKAZ SKRÓTÓW

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MZI – Miejski Zespół Interdyscyplinarny

NK – procedura „Niebieskie Karty”

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCW – Puckie Centrum Wsparcia

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PES – podmioty ekonomii społecznej

PK – Punkt Konsultacyjny

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PWD – placówka wsparcia dziennego

UM – Urząd Miasta

I. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączą go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (z wyjątkiem porzucenia, rozvodu)¹.

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała jej liczebność, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa, funkcjonują także alternatywne formy życia rodzinnego.

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań społecznych². Według Jana Żebrowskiego zmiany w strukturze wewnętrznej rodziny obejmują trzy zasadnicze elementy: zmianę pozycji i ról małżonków, zmianę pozycji dziecka w rodzinie, proces autonomizacji jednostki³.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne. Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa

¹ Kawula S., Brągiel J., Janke A., Pedagogika rodziny, Toruń 1999, s. 49.

² Cudak S., Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego, [w:] Pedagogika rodziny, red. S. Cudak, Kielce 2007, s. 7.

³ Żebrowski J., Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej, [w:] Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001, s. 23.

spowodowały wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego.

Niemniej, pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym, tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym, migracje oraz problemy na poziomie ponadlokalnym i lokalnym, tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny itp. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców oraz przemoc domową. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wobec tego w pracy socjalnej zaproponowano oddziaływanie zindywidualizowane, nakierowane w pierwszej kolejności na dzieci, a w drugiej na rodziców.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Powinno ono być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny przy jej aktywnym zaangażowaniu, uwzględniając zasadę pomocniczości.

II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024 poz. 177 z późn. zm.) nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji itp.

Ustawa dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Kolejna tabela przybliży ten podział.

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
<ul style="list-style-type: none"> • Profilaktyka - wspieranie rodziny, • asystent rodziny, • placówki wsparcia dziennego, • rodziny wspierające, • inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, • usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, • adopcja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek adopcyjny, • regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, • Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.
	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, • placówki opiekuńczo-wychowawcze, • usamodzielnianie, • organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), • rodziny pomocowe. 	

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

III. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Zapisy Programu Wspierania Rodziny w Mieście Puck na lata 2025-2027 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- ✓ Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- ✓ ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ✓ ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ✓ ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ✓ ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ✓ ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ✓ ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ✓ ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ✓ ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ✓ ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ✓ ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- ✓ ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

IV. CHARAKTERYSTYKA MIASTA PUCK

POMOC SPOŁĘCZNA

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny,
- Punkt Konsultacyjny,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Puckie Centrum Wsparcia,
- Centrum Integracji Społecznej.

KULTURA I SPORT

- Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji,
- Biblioteka Publiczna im. Zaślubin Polski z Morzem,
- organizacje pozarządowe (kluby sportowe, stowarzyszenia i fundacje działające na rzecz kultury i sportu),

OŚWIATA I WYCHOWANIE

- Szkoła Podstawowa im. Mariusza Zaruskiego,
- Pucki Klub Malucha,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Małe Morze” im. ks. Jana Kaczkowskiego,
- Niepubliczne Przedszkole „Grzybek”,
- Przedszkole Niepubliczne „Pod Tęczę”,
- Przedszkole Niepubliczne „Brzechwy”,
- Niepubliczne Przedszkole „Małe Morze”,
- Pierwsze Przedszkole Integracyjne.

*Dane statystyczne umieszczone na grafice pochodzą z 2023 roku (BDL GUS).

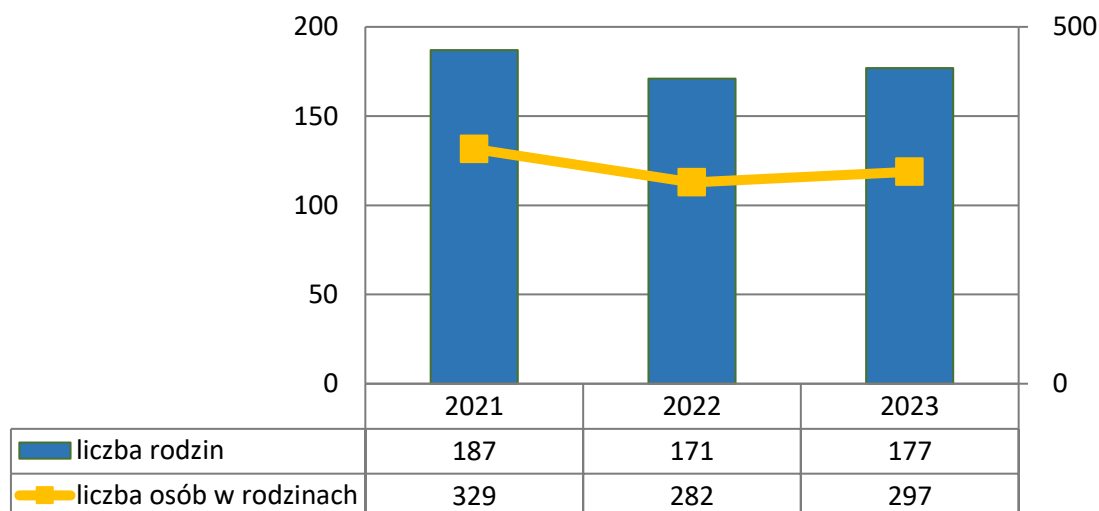
V. ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W MIEŚCIE PUCK

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości⁴.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta Puck jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2023 roku ze wsparcia Ośrodka skorzystało 297 osób ze 177 rodzin. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin, którym udzielono pomocy w Mieście oraz liczba osób w rodzinach uległa wahaniom. Szczegółowe dane w tym obszarze przedstawia wykres poniżej.

Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W 2023 roku przyznano łącznie 7 909 świadczenia rodzinom bez dzieci, 163 świadczenia rodzinom posiadającym jedno dziecko, 582 świadczenia rodzinom z dwójką dzieci, 512 świadczenia rodzinom z trójką dzieci, 136 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci, a także 1 121 świadczeń innym typom rodzin. Należy zauważyć, że rodziny w większości korzystały ze świadczeń niepieniężnych. Szczegółowe dane w tym zakresie w omawianym roku przedstawia kolejna tabela.

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283).

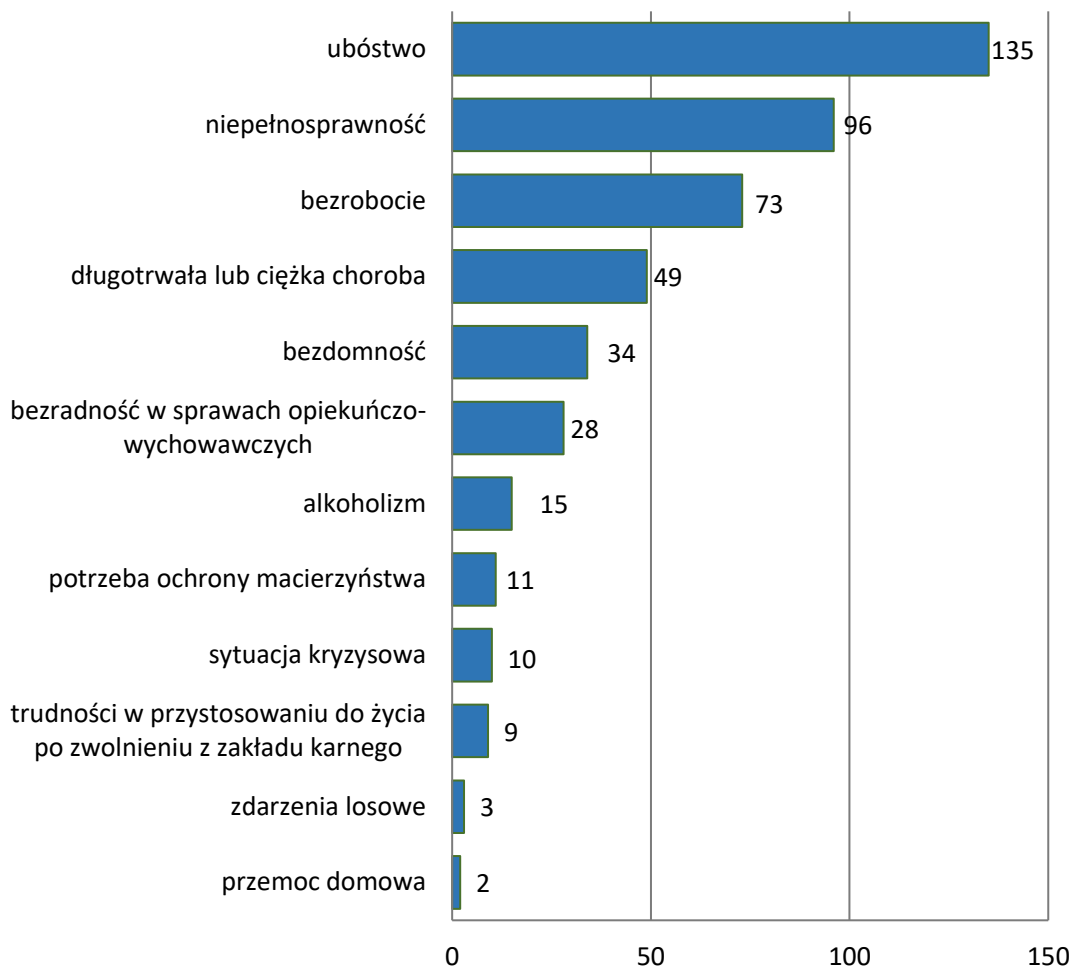
Tabela 2. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2023 roku

typ rodziny	liczba świadczeń niepieniężnych	liczba świadczeń pieniężnych	liczba świadczeń ogółem
bez dzieci	6 479	1 430	7 909
jedno dziecko	62	101	163
dwoje dzieci	493	89	582
troje dzieci	476	36	512
czworo i więcej dzieci	112	24	136
inne	1 040	81	1 121
ogółem	8 662	1 761	10 423

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W 2023 roku w mieście Puck najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: ubóstwo (135 rodzin), niepełnosprawność (96 rodzin), bezrobocie (73 rodziny), długotrwała lub ciężka choroba (49 rodzin), a także bezdomność (34 rodziny). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

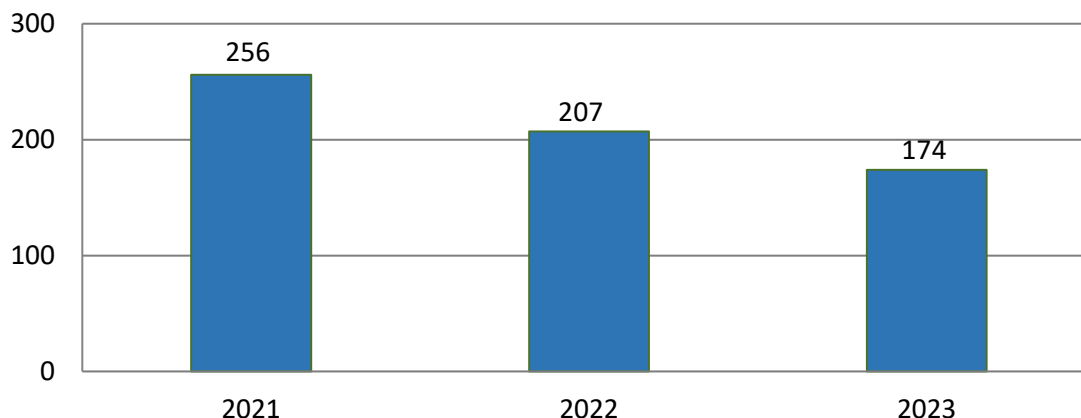
Wykres 2. Powody udzielania świadczeń w 2023 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023. W analizowanym okresie dostrzegalna jest tendencja spadkowa w zakresie średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z poszczególnych typów świadczeń. W 2023 roku korzystało z nich średnio 174 rodziny, czyli o 15,9% mniej niż w roku poprzednim oraz o 32,0% mniej niż w 2021 roku.

Wykres 3. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Dla rodzin wielodzietnych z terenu miasta Puck oferowane jest również wsparcie w postaci Karty Dużej Rodziny, która stanowi system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki (maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia). W 2023 roku w mieście Puck z KDR korzystały 464 rodziny⁵.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, maksymalna liczba rodzin, z którymi pracuje asystent rodzin nie może przekroczyć 15. W 2023 roku MOPS w Pucku zatrudnił 1 asystenta rodziny, a z jego wsparcia skorzystało łącznie 21 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wskazana liczba rodzin jest liczbą narastającą wykazaną w grudniu 2023r.co oznacza, że liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta nie przekraczała wytycznych wynikających z ustawy. Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin prowadzonych przez asystenta rodziny wzrosła, natomiast liczba asystentów rodziny utrzymywała się na stałym poziomie. Szczegółowe dane zostały przedstawione w tabeli nr 3.

⁵ Raport o stanie Gminy Miasta Puck za rok 2023.

Tabela 3. Dane dotyczące asystentury rodziny w mieście Puck na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba rodzin, które korzystały narastająco z usług asystenta rodziny w danym roku	16	18	21
liczba asystentów rodziny w Mieście	1	1	1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W analizowanym okresie w mieście Puck nie funkcjonowały rodziny wspierające, to znaczy takie, których zadaniem jest udzielanie pomocy rodzinie w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych, m.in. poprzez udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego.

Istotnym zasobem w zakresie wsparcia rodzin, szczególnie tych, które mierzą się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, są placówki wsparcia dziennego, nazywane także świetlicami środowiskowymi. Na terenie miasta Puck znajduje się placówka wsparcia dziennego, do której w 2023 roku uczęszczało 12 dzieci w wieku od 6 do 18 lat. PWD funkcjonuje przez cały rok w godzinach od 14.00 do 17.00 i prowadzi zajęcia dydaktyczne pomagające dzieciom w odrabianiu lekcji oraz w nadrabianiu zaległości w nauce. W ramach pracy placówki prowadzono także warsztaty sportowo-rekreacyjne oraz rozwijające kreatywność. Zorganizowano również zajęcia z tworzenia modeli przestrzennych długopisem 3D i warsztaty kreatywne rozwijające zainteresowania⁶

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2023 z omawianych świadczeń skorzystało 71 osób z 48 rodzin, a na ten cel przeznaczono 400 075 zł. W 2023 roku w stosunku do lat 2021-2022 odnotowano spadek w zakresie liczby osób i rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego. Kwota przeznaczona na ten cel na przestrzeni analizowanych lat również uległa spadkowi. Szczegółowe dane w tym zakresie zostały przedstawione w poniższej tabeli.

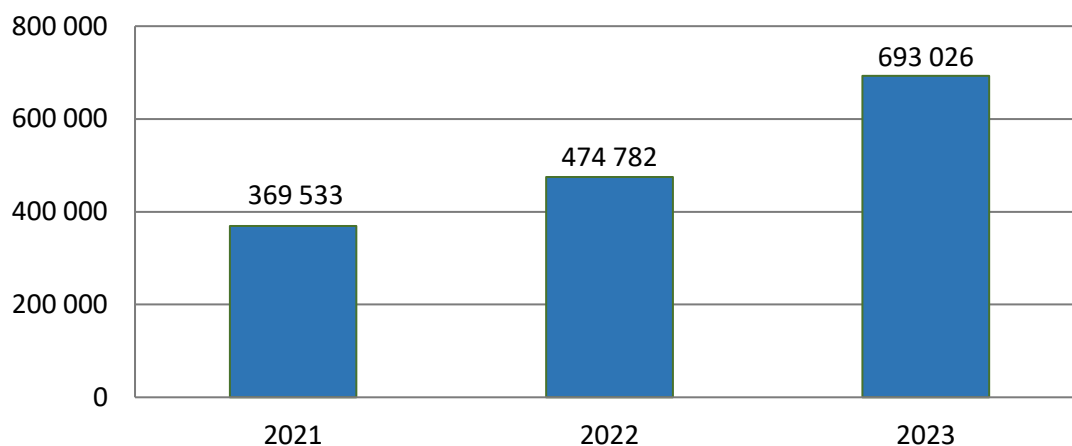
⁶ Raport o stanie Gminy Miasta Puck za rok 2023.

Tabela 4. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób	110	97	71
liczba rodzin	71	63	48
kwota świadczeń (zł)	569 634	513 463	400 075

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku ponosi także wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Należy zauważyć, że na przestrzeni analizowanych lat kwota świadczeń przeznaczonych na zabezpieczenie pobytu dzieci z terenu Pucka w pieczy zastępczej wzrosła – w 2023 roku względem 2021 roku wzrost wyniósł 87,6%, natomiast w porównaniu do 2022 roku kwota o 46,0%.

Wykres 4. Odpłatność za pobyt dzieci z terenu Miasta przebywających w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023

MOPS w Pucku realizuje również program rządowy „Za Życiem”, którego celem jest wsparcie kobiet w ciąży i rodzin, w szczególności kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu. W latach 2021-2022 wypłacono pojedyncze świadczenia w tym zakresie, natomiast w 2023 roku taka konieczność wystąpiła w przypadku 2 rodzin⁷.

⁷ Sprawozdania z pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pucku za lata 2021-2023

Wsparcie rodzin przeżywających trudności o charakterze materialnym odbywa się w Pucku także poprzez realizację rządowego wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”, który ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia w społeczeństwie, w szczególności wśród dzieci i uczniów, osób znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej, ale także wymagających wsparcia w życiu codziennym, tj. osób starszych, samotnych i z niepełnosprawnościami, czy też zmagających się z chorobą lub innymi problemami ograniczającymi niezależne życie.

Program obejmuje trzy moduły, w ramach których gminy zostają dysponentami środków rządowych i pośredniczą w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Wsparcie żywnościowe realizowane jest poprzez wydawanie posiłków w stołówkach lub dowożenie ich osobom dorosłym, w tym niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), które nie mają możliwości samodzielnego przygotowania dla siebie gorącego posiłku.

Na przestrzeni omawianych lat liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych jak i pieniężnych w ramach rządowego wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” uległa spadkowi. W 2023 roku w ramach Programu pomocą pieniężną objęto łącznie 77 osób, a na ten cel przeznaczono 137 300 zł. Pomoc w formie posiłku została udzielona z kolei 45 mieszkańcom na łączną kwotę 85 167 zł. W 2022 roku wśród beneficjentów programu było 11 dzieci, natomiast w latach 2021 i 2023 było to po 12 dzieci. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 5. Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy oraz świadczenie niepieniężne w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023

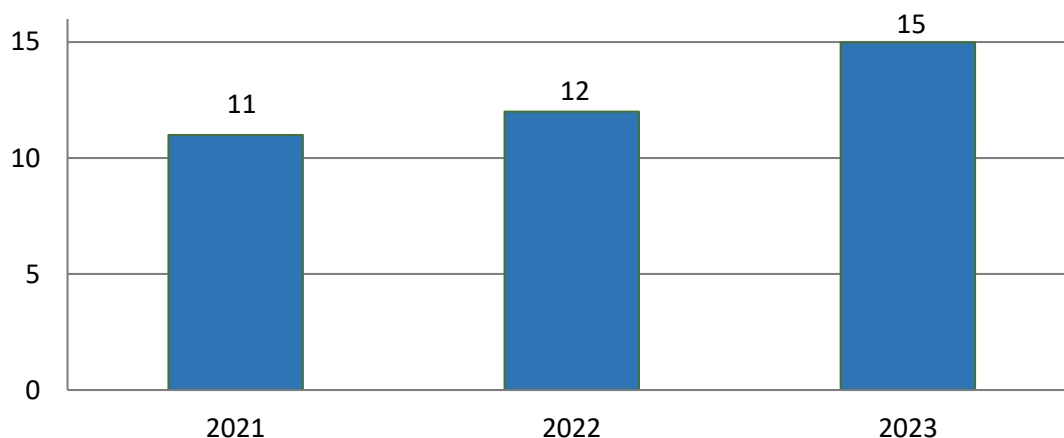
wyszczególnienie	2021		2022		2023	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
posiłek	64	95 068	47	77 501	45	85 167
forma pieniężna	105	142 910	92	149 080	77	137 300

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

PROBLEM UZALEŻNIEŃ WŚRÓD RODZIN

W 2023 roku z pomocy i wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pucku z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 15 rodzin. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu alkoholizmu ulegała wzrostowi. W 2023 roku ogólna liczba rodzin objętych pomocą MOPS wyniosła 177, co oznacza, że rodziny zmagające się z problemem alkoholowym stanowiły 8,5% ogółu. Biorąc pod uwagę analizowane lata, jedynie w 2022 roku 1 rodzina korzystała z pomocy społecznej z powodu narkomanii.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w mieście Puck na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2023

DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pucku, powołana przez Burmistrza do wykonywania zadań Miasta Puck w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151). Według stanu na koniec 2023 roku Komisja liczyła 4 członków.

Dane dotyczące działań MKRPA, podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023 przedstawia kolejna tabela. Do MKRPA w 2023 roku wpłynęło 6 nowych wniosków dotyczących podjęcia przymusowego leczenia uzależnienia od alkoholu – w stosunku do roku

2021 ich liczba uległa spadkowi. Na rozmowy motywujące do leczenia zaproszono 29 osób z czego 7 osób to świadkowie.

W okresie sprawozdawczym prowadzono 10 wniosków o podjęcie czynności w celu podjęcia działań zmierzających do skierowania na leczenie odwykowe. Na przestrzeni analizowanych lat wzrosła natomiast liczba osób wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, osiągając w 2023 roku najwyższą wartość. Szczegółowe dane znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 6. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Puck wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	18	17	6
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	10	6	6
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	1	4

Źródła: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok

W ramach lokalnego systemu wsparcia dla osób dotkniętych uzależnieniem oraz członków ich rodzin na terenie Miasta działają grupy wsparcia. W 2022 roku utworzono 1 samopomocową grupę wsparcia (AA), natomiast w 2023 roku działały 2 takie grupy. Ponadto w 2022 roku funkcjonowała samopomocowa grupy wsparcia dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA), a w 2023 roku prowadzono samopomocową grupę wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (AI-Anon)⁸.

Na terenie Miasta osoby doświadczające sytuacji kryzysowych mogły w latach 2021-2023 uzyskać pomoc i wsparcie w Punkcie Konsultacyjnym. W 2023 roku PK czynny był 25 godzin w miesiącu, a poradnictwo w nim było świadczone przez 2 psychologów nie będących specjalistami psychoterapii uzależnień ani osobami w trakcie szkolenia do uzyskania certyfikatu specjalisty psychoterapii uzależnień, pracownik socjalny, pedagog/nauczyciel, prawnik oraz policjant. W omawianym roku udzielono 100 porad 55 osobom z problemem alkoholowym i 180 porad 60 dorosłym członkom rodziny z problemem

⁸ Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2021 r., Sprawozdania z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Pucku za lata 2022-2023.

alkoholowym. Jak wskazuje poniższa tabela, na przestrzeni lat 2021-2023 można zauważyć wahania liczby osób uzależnionych jak i członków ich rodzin, którzy zgłosili się do Punktu.

Tabela 7. Liczba osób z problemem alkoholowym oraz dorosłych członków rodzin osoby z problemem alkoholowym, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
osoby z problemem alkoholowym	250	260	55
liczba porad udzielonych osobom z problemem alkoholowym	370	375	100
dorośli członkowie rodziny z problemem alkoholowym	25	15	60
liczba porad udzielonych dorosłym członkom rodziny	28	36	180

Źródła: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok

W 2023 roku na terenie Pucka realizowano program profilaktyczny rekomendowany w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE oraz IPiN pn. „Szkola dla rodziców i wychowawców”, w którym uczestniczyło 20 rodziców. W latach 2021-2022 nie realizowano programów rekomendowanych.

W ramach działalności profilaktycznej w latach 2022-2023 prowadzono również inne programy profilaktyczne wykraczające poza katalog programów rekomendowanych. W 2022 roku były to programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło 449 uczniów oraz 23 nauczycieli lub wychowawców. W 2023 roku natomiast przeprowadzono programy pn. „Zaplątani w sieci”, „Razem dbamy o bezpieczeństwo” oraz „Namiot edukacyjny”, które zgromadziły 903 uczniów, oraz 13 nauczycieli bądź wychowawców.

Ponadto przez cały analizowany okres sprawozdawczy prowadzono działania nie będące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi, którymi były jednorazowe prelekcje, pogadanki, spektakle, festyny i inne imprezy plenerowe, imprezy sportowe oraz konkursy. Największa liczba uczestników programów przypadła na 2022 rok, przy czym festyny i inne imprezy plenerowe miały taką samą liczbę uczestniczących w 2022 i 2023 roku. Najmniej osób uczestniczyło w większości programów w 2023 roku za wyjątkiem spektakli, które zgromadziły najmniejszą liczbę uczestników w 2021 roku. Dokładne informacje zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 8. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi, przeprowadzonych na terenie Miasta w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w latach 2021-2023.

Nazwa programu	Liczba uczestników		
	2021	2022	2023
Jednorazowe prelekcje, pogadanki	300	600	250
spektakle	230	700	430
festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	700	650	650
imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady itp. z wyjątkiem pozalekcyjnych zajęć sportowych)	800	1 200	700
Konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne)	260	350	92

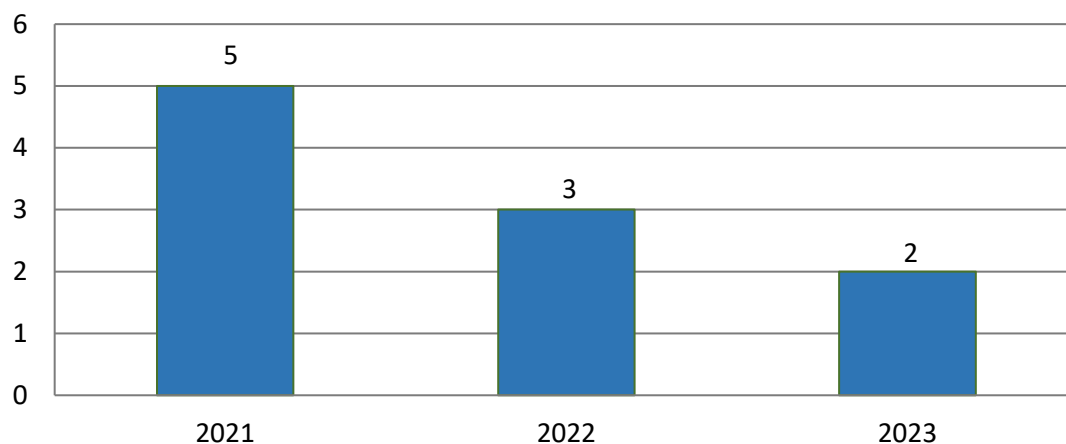
Źródła: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok

W 2022 roku w mieście Puck realizowano także szkolenia i warsztaty dla rodziców oraz nauczycieli/wychowawców z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, w których wzięło udział 200 rodziców i 11 nauczycieli/wychowawców. W latach 2021-2023 w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii przeprowadzono pozalekcyjne zajęcia sportowe będące elementem programu profilaktycznego, które zgromadziły w 2021 roku 600 uczestników, w 2022 roku było to 360 osób, a w 2023 roku wzięło w nich udział 113 osób⁹.

PROBLEM PRZEMOCY WSRÓD RODZIN

Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin, które skorzystały z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pucku z powodu przemocy domowej uległa zmniejszeniu. W 2021 roku było to 5 rodzin, w 2022 roku – 3 rodziny, natomiast w 2023 roku ze wsparcia skorzystały 2 rodziny.

⁹ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w mieście Puck na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2023

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za rozwiązywanie problemów dotyczących zjawiska przemocy jest Miejski Zespół Interdyscyplinarny. Jak wynika z danych, MZI spotkał się w 2022 roku 4 razy, natomiast w latach 2021 i 2023 po 5 razy. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych w ramach Zespołu powoływane były grupy robocze (obecnie grupy diagnostyczno-pomocowe). W ciągu omawianych lat liczba utworzonych grup oraz ich spotkań ulegała wahaniom, przy czym największą ich liczbę, biorąc pod uwagę oba wskaźniki, odnotowano w 2021 roku. Szczegółowe dane znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 9. Dane statystyczne dotyczące działań Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych (obecnie diagnostyczno-pomocowych) w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	5	4	5
liczba powołanych grup	35	23	30
liczba spotkań grup	90	66	73

Źródła: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2021 r., Sprawozdania z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Pucku za lata 2022-2023.

Podejmowanie interwencji w środowisku gospodarstwa domowego, w którym występuje przemoc domowa odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby nią dotkniętej. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty”

w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

W latach 2021-2023 zauważalny jest spadek liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. W 2021 roku wszczęto 20 procedur NK, w 2022 roku wszczęto ich 16, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 14. Wahania widoczne są w przypadku liczby zakończonych procedur NK. W bazowym roku zakończono ich 13, w 2022 roku – 7, natomiast w 2023 roku odnotowano 25 zakończonych procedur, przy czym 16 z nich zostało zakończonych z uwagi na ustanie przemocy domowej, natomiast 9 – ze względu na brak zasadności podejmowania działań.

Tabela 10. Liczba wszczętych oraz zakończonych procedur "Niebieskie Karty" w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	20	16	14
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	13	7	25

Źródła: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2021 r., Sprawozdania z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Pucku za lata 2022-2023, dane przekazane przez Miasto Puck.

Na przestrzeni analizowanych lat liczba osób doznających przemocy objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom. W 2021 roku liczba ta kształtowała się na poziomie 75, z kolei w 2022 roku odnotowano 50 osób doznających przemocy domowej, a w 2023 roku było to 61 osób. W ostatnim roku sprawozdawczym przemocy doznało 21 kobiet, w tym 2 z niepełnosprawnością, a także 4 mężczyzn, w tym 2 osoby starsze oraz 36 dzieci, w tym 1 dziecko z niepełnosprawnością.

Dokładne dane zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 11. Liczba osób doznających przemocy domowej objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób, w tym:	75	50	61
kobiety	27	18	21
mężczyźni	6	6	4
dzieci	42	26	36

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2021 r., Sprawozdania z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Pucku za lata 2022-2023.

Mieszkańcy Miasta dotknięci przemocą domową mogli w analizowanych latach skorzystać z poradnictwa udzielanego w ramach funkcjonującego Punktu Konsultacyjnego. W 2023 roku z pomocy PK nie skorzystała żadna osoba doznająca przemocy. W 2021 roku z takiej pomocy skorzystało 8 osób doznających przemocy, którym udzielono 16 porad oraz 5 osób stosujących przemoc, którzy uzyskali 5 porad. W 2022 roku liczba osób korzystających z poradnictwa spadła do 2 w przypadku doznających jak i stosujących przemoc, natomiast liczba porad w przypadku osób doznających przemocy wyniosła 6, a osobom stosującym przemoc udzielono 2 porady.

Tabela 12. Liczba osób oraz udzielonych im porad w Punkcie Konsultacyjnym w przypadku wystąpienia przemocy domowej w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba osób doznających przemocy	8	2	0
liczba udzielonych porad osobom doznającym przemocy	16	6	0
Liczba osób stosujących przemoc	5	2	0
Liczba udzielonych porad osobom stosującym przemoc	5	2	0

Źródła: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok

Ponadto mieszkańcy Pucka, których dotyczy problem przemocy mogą skorzystać z pomocy Puckiego Centrum Wsparcia. Jak wskazują Sprawozdania z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Pucku, w latach 2022 i 2023 Centrum wraz z PK udzielało wsparcia psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego. W 2022 roku pomocą w formie poradnictwa objęto 17 osób, z kolei w 2023 roku udzielono pomocy 28 osobom.

Działalność z zakresu przeciwdziałania występowaniu przemocy domowej jest prowadzona także przez członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Na podstawie danych można dostrzec, iż w 2023 roku MKRPA prowadziła rozmowy z 4 osobami stosującymi przemoc oraz 4 osobami, które jej doznały, a także 2 świadkami przemocy. W latach poprzednich liczba osób stosujących, jak i doznających przemocy, z którymi kontaktowała się MKRPA wyniosła po 2, natomiast świadków przemocy, z którymi rozmawiano odnotowano po 4.

Tabela 13. Liczba osób zgłoszonych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przypadku wystąpienia przemocy domowej w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
osoby doznające przemocy	2	2	4
osoby stosujące przemoc	2	2	4
świadkowie przemocy	4	4	2

Źródła: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok

VI. CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Głównym celem Programu jest prowadzenie efektywnego wsparcia i pomocy dla rodzin zamieszkujących Miasto Puck, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wykazujących trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Cele operacyjne Programu obejmują:

1. Zapewnienie wsparcia rodzinom, w szczególności w pokonywaniu trudności z wypełnianiem swoich podstawowych funkcji.
2. Wzmocnienie kompetencji rodziców w zakresie funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w obszarze rozwoju społecznego i emocjonalnego.
4. Zwiększenie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz organizacji zadań w zakresie wspierania rodzin.

Cele operacyjne Programu zostały opracowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i zostały im przypisane oczekiwane rezultaty w wyniku realizacji Programu.

Cel operacyjny nr 1

Zapewnienie wsparcia rodzinom, w szczególności w pokonywaniu trudności z wypełnianiem swoich podstawowych funkcji.

- ✓ Wspieranie finansowo oraz rzeczowo rodzin zagrożonych ubóstwem.
- ✓ Zwiększenie dostępu do pomocy w postaci poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	MOPS.	Liczba rodzin, objętych pomocą społeczną, korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego itp.
2.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	MOPS.	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z Programu.
3.	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów o charakterze socjalnym oraz naukowym.	UM, MOPS.	Liczba stypendiów naukowych i sportowych dla dzieci uzdolnionych. liczba stypendiów socjalnych.
4.	Udzielanie wsparcia w ramach ustawy „Za Życiem”.	MOPS.	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie.
5.	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	MOPS, MKRPA, PK, PCW, PCPR, PPP, placówki oświatowe, instytucje kulturalne i sportowo-rekreacyjne.	Liczba osób korzystających z poradnictwa, liczba podmiotów udzielających wsparcia.
6.	Świadczenie pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.	MOPS.	Liczba rodzin objętych wsparciem.
7.	Świadczenie pracy socjalnej przez pracowników MOPS.	MOPS.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną.

8.	Wdrażanie projektów/ programów socjalnych na rzecz rodzin zgodnie z rozpoznanymi potrzebami.	MOPS.	Liczba zrealizowanych projektów, liczba osób objętych projektami.
9.	Udzielanie rodzinom dodatków mieszkaniowych i energetycznych.	UM.	Liczba rodzin korzystających z dodatków.
10.	Organizowanie szkoleń/ warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	MOPS, MKRPA, MZI, placówki oświatowe.	Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów.

Cel operacyjny nr 2

Wzmocnienie kompetencji rodziców w zakresie funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

- ✓ Koordynacja działań z zakresu wsparcia i integracji rodzin.
- ✓ Wsparcie rodziców w rozwijaniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.
- ✓ Działalność zachęcająca rodziny zagrożone wykluczeniem do aktywnego życia w społeczności lokalnej.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Zapewnienie odpowiedniej liczby zatrudnionych asystentów rodziny do aktualnego zapotrzebowania, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	MOPS.	Liczba asystentów rodziny, liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny.
2.	Współorganizowanie dla rodziców warsztatów w zakresie wzmocnienia kompetencji wychowawczych oraz właściwego wypełniania ról rodzicielskich, np. w formie szkoły dla rodziców lub projektów finansowanych ze środków zewnętrznych.	UM, placówki oświatowe, MKRPA, MOPS, PES, PPP.	Liczba uczestników warsztatów, liczba zorganizowanych warsztatów.

3.	Popularyzowanie działalności rodzin wspierających oraz zachęcanie rodzin w Mieście do podejmowania tej roli.	UM, PCPR.	Liczba rodzin objętych wsparciem, liczba funkcjonujących rodzin wspierających.
4.	Współorganizowanie wydarzeń/ imprez integrujących rodziny oraz promujących zdrowy tryb życia.	UM, placówki oświatowe, MKRPA, MOPS, instytucje kulturalne i sportowo-rekreacyjne, PES.	Liczba zorganizowanych wydarzeń, liczba uczestników wydarzeń/imprez.
5.	Prowadzenie aktywizacji społeczno-zawodowej dla rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.	MOPS, PUP, PES.	Liczba osób objętych aktywizacją społeczno-zawodową.

Cel operacyjny nr 3

Wsparcie dzieci i młodzieży w obszarze rozwoju społecznego i emocjonalnego.

- ✓ Rozwijanie środowiskowych form wsparcia dla dzieci i młodzieży.
- ✓ Promowanie działań profilaktycznych, wspomagających rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, zgodnych z rozpoznanymi potrzebami.	Placówki oświatowe, MKRPA, UM, instytucje kulturalne i sportowo-rekreacyjne, PES.	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, liczba dostępnych zajęć.
2.	Dalsza realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez KCPU, związanych z tematyką uzależnień chemicznych i behawioralnych oraz zjawiskiem przemocy.	Placówki oświatowe, MKRPA, PES, zewnętrzne podmioty szkoleniowe/ edukacyjne.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.
3.	Dalsza realizacja warsztatów/ programów rozwijających umiejętności psychospołeczne dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, MKRPA, MOPS, PES.	Liczba przeprowadzonych warsztatów/programów, liczba uczestników.

4.	Dalsze prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie Miasta.	UM, MKRPA, PES.	Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do placówki wsparcia dziennego.
5.	Organizacja wypoczynku letniego i zimowego m.in. z programem profilaktycznym (alkohol, inne substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży.	MKRPA, placówki oświatowe.	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym.

Cel operacyjny nr 4

Zwiększenie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz organizacji zadań w zakresie wspierania rodzin.

- ✓ Współpraca międzyinstytucjonalna i międzysektorowa w obszarze szeroko rozumianego wsparcia rodzin.
- ✓ Dążenie do rozwoju systemu pieczy zastępczej.
- ✓ Intensyfikacja działań informacyjnych w zakresie form wsparcia świadczonych na rzecz rodzin.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Dalsze udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach poprawy swojej sytuacji.	placówki oświatowe, MKRPA, MOPS, PIK, PCW, UM, MZI, PCPR.	Liczba rozpowszechnionych informacji.
2.	Wspieranie organizacyjne i administracyjne podmiotów ekonomii społecznej prowadzących działalność w obszarze wsparcia rodziny.	MOPS, UM, PES.	Liczba podjętych działań wspierających organizacyjnie i administracyjnie organizacje pozarządowe.
3	Stałe monitorowanie i systematyczna ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	MOPS, PCPR, SĄD.	Liczba dokonanych okresowych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
4	Podjęcie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	MOPS, PCPR, SĄD.	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych, liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka.

5	Zapewnienie wsparcia rodzinom, którym ograniczono władzę rodzicielską oraz prowadzenie pracy z rodziną naturalną w celu powrotu dziecka z pieczy zastępczej.	MOPS.	Liczba rodzin, z których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej, objętych wsparciem asystenta rodziny. Liczba dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej.
---	--	-------	--

VII. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Mieście Puck na lata 2025-2027 są mieszkańcy miasta Puck, szczególnie rodziny, w tym te, które doświadczają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program skierowany jest także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz rodzin oraz dzieci i młodzieży.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania Programu Wspierania Rodziny w Mieście Puck na lata 2025-2027 finansowane będą z następujących źródeł:

- ✓ środków własnych Miasta Puck,
- ✓ środków finansowych z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

IX. EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu powinny opierać się na:

1. Ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. Ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. Opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć jedną bądź kilka technik badawczych, tj.:

- ✓ analizę dokumentów,
- ✓ badanie ankietowe adresatów Programu,
- ✓ badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanemu problemom.

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Puck na lata 2025-2027 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pucku. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Koordynatorem Programu i jednocześnie instytucją wiodącą przy jego realizacji będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku, a bezpośredni nadzór nad realizacją Programu sprawować będzie Kierownik MOPS w Pucku. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

X. BIBLIOGRAFIA

1. Cudak S., Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego, [w:] Pedagogika rodziny, red. S. Cudak, Kielce 2007.
2. <https://bdl.stat.gov.pl/>.
3. Kawula S., Brągiel J., Janke A., Pedagogika rodziny, Toruń 1999.
4. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2023.
5. Raport o stanie Gminy Miasta Puck za rok 2023.
6. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za lata 2021 rok.
7. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok.
8. Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2021 r.
9. Sprawozdania z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Pucku za lata 2022-2023.
10. Sprawozdania z pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pucku za lata 2021-2023.
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283).
12. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151).
13. Żebrowski J., Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej, [w:] Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001.

XI. SPIS WYKRESÓW I TABEL

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2021-2023	8
Wykres 2. Powody udzielania świadczeń w 2023 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.....	10
Wykres 3. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023 ..	11
Wykres 4. Odpłatność za pobyt dzieci z terenu Miasta przebywających w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2021-2023.....	13
Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w mieście Puck na przestrzeni lat 2021-2023.....	15
Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w mieście Puck na przestrzeni lat 2021-2023.....	19

SPIS TABEL

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej	5
Tabela 2. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2023 roku	9
Tabela 3. Dane dotyczące asystentury rodziny w mieście Puck na przestrzeni lat 2021-2023.....	12
Tabela 4. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023	13
Tabela 5. Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy oraz świadczenie niepieniężne w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023....	14
Tabela 6. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Puck wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023	16
Tabela 7. Liczba osób z problemem alkoholowym oraz dorosłych członków rodzin osoby z problemem alkoholowym, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2021-2023.....	17
Tabela 8. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi, przeprowadzonych na terenie Miasta w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w latach 2021-2023.	18
Tabela 9. Dane statystyczne dotyczące działań Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych (obecnie diagnostyczno-pomocowych) w latach 2021-2023	19
Tabela 10. Liczba wszczętych oraz zakończonych procedur "Niebieskie Karty" w latach 2021-2023 .	20

Tabela 11. Liczba osób doznających przemocy domowej objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023.....	21
Tabela 12. Liczba osób oraz udzielonych im porad w Punkcie Konsultacyjnym w przypadku wystąpienia przemocy domowej w latach 2021-2023	21
Tabela 13. Liczba osób zgłoszonych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przypadku wystąpienia przemocy domowej w latach 2021-2023	22

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy (Dz.U. z 2024 r. poz. 177, 742 i 743, 8580) określa zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Do zadań własnych gminy, zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny w Mieście Puck na lata 2025-2027 określa cele oraz działania, za pomocą których mają one zostać osiągnięte. Głównym celem Programu, stanowiącego element polityki prorodzinnej miasta, jest tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny poprzez rozwijanie działań profilaktycznych oraz wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Założenia Programu stanowią załącznik do niniejszej uchwały.

Program Wspierania Rodziny w Mieście Puck na lata 2025-2027 wpisuje się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Miasta Puck na lata 2021-2026 w obszarze wspierania rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.